

**KONVENTIONEN OM ADGANG TIL OPLYSNINGER, OFFENTLIG DELTAGELSE I
BESLUTNINGSPROCESSER SAMT ADGANG TIL KLAGE OG DOMSTOLSPRØVELSE PÅ
MILJØOMRÅDET**

Udfærdiget i Århus (Danmark), den 25. juni 1998

Parterne i denne konvention,

som minder om det første princip i Stockholm-erklæringen om det menneskelige miljø,

som også minder om det tiende princip i Rio-erklæringen om miljø og udvikling,

som yderligere minder om Generalforsamlingens resolutioner 37/7 af 28. oktober 1982 om verdenspagten for natur og 45/94 af 14. december 1990 om behovet for at sikre et sundt miljø med henblik på menneskers trivsel,

som minder om Det europæiske charter om miljø og sundhed, vedtaget på den første europæiske konference om miljø og sundhed afholdt af Verdenssundhedsorganisationen (WHO) i Frankfurt-am-Main, Tyskland, den 8. december 1989,

som bekræfter behovet for at beskytte, bevare og forbedre miljøets tilstand og sikre en miljømæssig forsvarlig og bæredygtig udvikling,

som erkender, at tilstrækkelig beskyttelse af miljøet er essentielt for at mennesker trives og nyder de grundlæggende menneskerettigheder, herunder retten til selve livet,

som også erkender, at enhver person har ret til at leve i et miljø, der er passende for hans eller hendes sundhed og trivsel og pligt til, både enkeltvis og i forening med andre, at beskytte og forbedre miljøet til gavn for nulevende og kommende generationer,

som vurderer, at enhver, for at kunne nyde godt af denne rettighed og kunne leve op til denne forpligtelse, skal have adgang til information, have ret til at deltage i beslutningsprocesser og have adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, og som erkender, at borgere kan have behov for assistance til at bruge deres rettigheder,

som erkender, at øget adgang til oplysninger og offentlig deltagelse i beslutningsprocesser på miljøområdet forbedrer kvaliteten og gennemførelsen af beslutninger, bidrager til opmærksomhed omkring miljøspørgsmål, giver offentligheden mulighed for at give udtryk for dens betænkeligheder, og gør det muligt for offentlige myndigheder at tage behørigt hensyn til sådanne betænkeligheder,

som sigter mod således at fremme ansvarlighed og gennemsigtighed i beslutningsprocessen og styrke offentlighedens støtte til beslutninger, der vedrører miljøet,

som erkender det ønskelige i gennemsigtighed i alle dele af den offentlige administration og opfordrer lovgivende forsamlinger til at anvende principperne i denne konvention i deres eget arbejde,

som også erkender offentlighedens behov for at kende til procedurerne for deltagelse i beslutningsprocesser der vedrører miljøet, for at have uhindret adgang til dem og for at vide, hvordan de bruges,

som endvidere erkender vigtigheden af de forskellige roller som den enkelte borger, ikke-statslige organisationer og det private erhvervsliv kan spille for miljøbeskyttelsen,

som ønsker at fremme uddannelse på miljøområdet med henblik på at øge forståelsen af miljøet og bæredygtig udvikling, samt at anspore til udstrakt offentlig opmærksomhed på og deltagelse i beslutninger, der kan påvirke miljøet og en bæredygtig udvikling,

som mærker sig vigtigheden af i denne sammenhæng at udnytte medierne og elektroniske og/eller andre fremtidige former for kommunikation,

som erkender vigtigheden af fuld integration af miljøhensyn i regeringernes beslutningsprocesser og det deraf følgende behov for at offentlige myndigheder ligger inde med korrekte, omfattende og tidssvarende miljøoplysninger,

som erkender, at offentlige myndigheder ligger inde med miljøoplysninger i offentlighedens interesse,

som er interesseret i at offentligheden, herunder organisationer, har adgang til effektive retslige mekanismer, så dens retmæssige interesser beskyttes, og loven håndhæves,

som mærker sig vigtigheden af, at tilstrækkelige oplysninger om produkter formidles til forbrugerne for at gøre dem i stand til at træffe valg, der vedrører miljøet, på et oplyst grundlag,

som erkender offentlighedens betænkeligheder ved udsætning af genmodificerede organismer i miljøet og behovet for øget gennemsigtighed og større offentlig deltagelse i beslutningsprocesser på dette område,

som er overbeviste om, at implementering af denne konvention vil bidrage til at styrke demokratiet inden for den region, der omfattes af De Forenede Nationers Økonomiske Kommission for Europa (ECE),

som er klar over den rolle, som ECE spiller i denne sammenhæng, og som blandt andet minder om ECE's Retningslinjer for adgang til miljøoplysninger og offentlig deltagelse i beslutningsprocesser, som blev tiltrådt i ministererklæringen, vedtaget på den tredje ministerkonference »Miljø for Europa« i Sofia, Bulgarien, den 25. oktober 1995,

som er opmærksomme på de relevante bestemmelser i konvention om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne, vedtaget i Espe, Finland, den 25. februar 1991, Konventionen om de grænseoverskridende virkninger af industriulykker og Konventionen om beskyttelse og anvendelse af floder i grænseområder og internationale søer, begge vedtaget i Helsingfors den 17. marts 1992 samt andre regionale konventioner,

som er klare over, at vedtagelsen af denne konvention vil bidrage til yderligere styrkelse af »Miljø for Europa«-processen og til resultaterne af den fjerde ministerkonference i Århus, Danmark, i juni 1998,

ER BLEVET ENIGE OM FØLGENDE:

Artikel 1

Formål

Med henblik på at bidrage til beskyttelsen af den ret, der tilkommer ethvert menneske i denne og kommende generationer, til at leve i et miljø, der er tilfredsstillende for hans eller hendes sundhed og velbefindende, garanterer hver part retten til adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse i overensstemmelse med bestemmelserne i denne konvention.

Artikel 2

Definitioner

I denne konvention forstås ved:

- 1) »Parter«: konventionens kontraherende parter medmindre andet fremgår af teksten.
- 2) »Offentlige myndigheder«:
 - a) offentlig administration på nationalt, regionalt og andre niveauer
 - b) fysiske eller juridiske personer, der udøver offentlige administrative funktioner i henhold til national ret, herunder konkrete opgaver, aktiviteter og tjenesteydelser i relation til miljøet

- c) enhver anden fysisk eller juridisk person, der har offentlige forpligtelser eller funktioner eller udfører offentlige tjenesteydelser i relation til miljøet, og som er underlagt kontrol af et organ eller en person, der falder ind under litra a) eller b)

- d) institutioner, der henhører under en regional organisation for økonomisk integration, jf. artikel 17, og som er part i denne konvention.

Organer eller institutioner, der handler som dømmende eller lovgivende myndighed, er ikke omfattet af denne definition.

- 3) »Miljøoplysninger«: alle oplysninger i skriftlig form, i billed- eller lydform, elektronisk eller i en hvilken som helst anden fysisk form, og som vedrører:

- a) tilstanden af de enkelte miljøelementer, såsom luft og atmosfære, vand, jord, landskaber og naturområder, biologisk mangfoldighed og dens bestanddele, herunder genetisk modificerede organismer og vekselvirkningen mellem disse elementer

- b) faktorer, såsom stoffer, energi, støj og radioaktivitet samt aktiviteter eller foranstaltninger, herunder offentlige foranstaltninger, miljøaftaler, politikker, lovgivning, planer og programmer, som påvirker eller vil kunne påvirke de enkelte miljøelementer, som nævnt i litra a) ovenfor,

samt rentabilitetsberegninger og andre økonomiske analyser og forudsætninger, som er anvendt i forbindelse med beslutningsprocesser på miljøområdet

- c) menneskers sundheds- og sikkerhedstilstand, menneskers levevilkår, kulturområder og bygningsmæssige strukturer, hvis de er eller kan blive påvirket af de enkelte miljøelementers tilstand eller via disse elementer af faktorer, aktiviteter eller foranstaltninger, omtalt i litra b) ovenfor.
- 4) »Offentligheden«: en eller flere fysiske eller juridiske personer og i henhold til national lovgivning eller praksis, disses foreninger, organisationer eller grupper.
- 5) »Den berørte offentlighed«: den del af offentligheden, som er berørt af, kan blive berørt af eller har en interesse i beslutningsprocesser, der vedrører miljøet; med sigte på denne definition skal ikke-statslige organisationer, der arbejder for at fremme miljøbeskyttelse, og som imødekommer alle krav efter national lovgivning, anses for at have en interesse.

Artikel 3

Almindelige bestemmelser

- Hver part træffer de nødvendige retlige, administrative og andre foranstaltninger med henblik på at etablere og opretholde en klar, gennemsigtig og sammenhængende ramme for opfyldelsen af bestemmelserne i denne konvention, herunder foranstaltninger, der sikrer overensstemmelse mellem bestemmelser til gennemførelse af reglerne i denne konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse, samt passende håndhævelsesforanstaltninger.
- Hver part bestræber sig på at sikre, at offentlige myndigheder og deres ansatte yder offentligheden assistance til og vejledning i at søge adgang til oplysninger, at deltage i beslutningsprocesser og at klage eller søge domstolsprøvelse på miljøområdet.
- Hver part fremmer uddannelse og offentlig opmærksomhed på miljøområdet, især om, hvordan man kan få adgang til oplysninger, deltage i beslutningsprocesser og få adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet.
- Hver part sørger for passende anerkendelse af og støtte til foreninger, organisationer og grupper, hvis formål er at fremme miljøbeskyttelse, og sikrer, at dets nationale retssystem er i overensstemmelse med denne forpligtelse.
- Bestemmelserne i denne konvention påvirker ikke parternes ret til at opretholde eller indføre foranstaltninger, der giver en bredere adgang til oplysninger, større mulighed for offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og videre adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet end påkrævet i denne konvention.
- Denne konvention kræver ikke afvigelser, der forringer eksisterende rettigheder til adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet.

7. Hver part fremmer anvendelsen af principperne i denne konvention i internationale beslutningsprocesser på miljøområdet og i internationale organisationer i sager med hensyn til spørgsmål, der vedrører miljøet.

8. Hver part sikrer, at personer, der udnytter deres rettigheder i overensstemmelse med reglerne i denne konvention ikke straffes, forfølges eller chikaneres på nogen som helst måde på grund af deres engagement. Denne bestemmelse påvirker ikke nationale domstoles ret til at idømme rimelige sagsomkostninger i retssager.

9. Inden for anvendelsesområdet af relevante bestemmelser i denne konvention har offentligheden adgang til oplysninger, mulighed for at deltage i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, uden at der sker diskrimination på grund af statsborgerskab, nationalitet eller bopæl og, i tilfælde af en juridisk person, uden diskrimination på grund af det sted, hvor den har sit registrerede hovedsæde eller et reelt sæde for dens aktiviteter.

Artikel 4

Adgang til miljøoplysninger

- Hver part sikrer, med forbehold af efterfølgende stykker i denne artikel, at offentlige myndigheder, når de anmodes om miljøoplysninger, gør offentligheden bekendt med sådanne oplysninger inden for rammerne af national lovgivning, herunder, når der anmodes herom og med forbehold af litra b) nedenfor, i form af kopier af den konkrete dokumentation, der indeholder eller omfatter sådanne oplysninger:
 - uden at den, der anmoder om oplysningerne, skal begrunde sin anmodning
 - i den anmodede form, medmindre:
 - myndigheden har rimelige grunde til at give adgang i en anden form end den, der er anmodet om, i hvilket tilfælde myndigheden skal begrunde, hvorfor adgang gives i den pågældende form eller
 - de anmodede oplysninger allerede er offentligt tilgængelige i en anden form.
- De miljøoplysninger, der er omfattet af stk. 1 ovenfor, skal stilles til rådighed snarest muligt og senest inden en måned efter, at anmodningen er fremsat, medmindre oplysningernes omfang eller komplekse karakter kan begrunde en forlængelse af denne periode på op til to måneder efter anmodningen. Den, der har fremsat anmodningen, skal informeres om enhver forlængelse og om grundene hertil.
- En anmodning om adgang til miljøoplysninger kan afslås, såfremt:
 - den offentlige myndighed, som anmodningen er rettet til, ikke ligger inde med de miljøoplysninger, der er anmodet om

- b) anmodningen er åbenlyst urimelig eller for generelt formuleret
- c) anmodningen vedrører materiale under udarbejdelse eller offentlige myndigheders interne meddelelser, hvis en sådan undtagelse findes i national ret eller sædvanemæssig praksis, dog under hensyntagen til offentlighedens interesse i at blive gjort bekendt med oplysningerne.
4. En anmodning om adgang til miljøoplysninger kan afslås, hvis offentliggørelse vil kunne have en ugunstig indvirkning på:
- a) den fortrolige karakter af myndighedens forhandlinger, hvor en sådan fortrolighed har hjemmel i national ret
- b) internationale forbindelser, nationalt forsvar og den offentlige sikkerhed
- c) retssagers behandling ved domstolene, en persons mulighed for at opnå en retfærdig domstolsbehandling eller offentlige myndigheders efterforskning af straffe- og disciplinærsager
- d) den fortrolige karakter af forretnings- og fabrikshemmeligheder, hvis en sådan fortrolighed er retligt beskyttet med henblik på at beskytte en legitim økonomisk interesse. Inden for disse rammer skal oplysninger om emissioner, der er relevante for beskyttelsen af miljøet, gøres tilgængelige
- e) immaterielle rettigheder
- f) den fortrolige karakter af personlige data og/eller dokumenter, der vedrører fysiske personer, hvis den pågældende person ikke har accepteret offentliggørelse af de pågældende oplysninger, hvis en sådan fortrolighed har hjemmel i national ret
- g) en tredjemand, der har givet de ønskede oplysninger uden at være, eller kunne blive gjort, juridisk forpligtet hertil, og som ikke accepterer offentliggørelse af oplysningerne eller
- h) det miljø, oplysningerne vedrører, såsom ynglesteder for sjældne arter.

De ovenfor nævnte grunde til afslag på anmodning om oplysninger skal fortolkes restriktivt under hensyntagen til den offentlige interesse i at oplysningerne offentliggøres, og under hensyntagen til om oplysningerne vedrører emissioner til miljøet.

5. Hvis en offentlig myndighed ikke ligger inde med de oplysninger, der anmodes om, skal myndigheden hurtigst muligt orientere den, der har anmodet om oplysningerne, om hvilken offentlig myndighed den pågældende kan rette henvendelse til for at få adgang til oplysningerne, eller videresende anmodningen til denne myndighed og orientere den, der har anmodet om oplysningerne herom.

6. Hver part sikrer, såfremt de oplysninger, der undtages i henhold til stk. 3, litra c), og stk. 4 ovenfor, kan udskilles uden

at skade fortroligheden af disse oplysninger, at de offentlige myndigheder giver adgang til den øvrige del af de miljøoplysninger, der er anmodet om.

7. Et afslag på en anmodning skal meddeles skriftligt, hvis anmodningen var skriftlig, eller hvis den, der anmodede om oplysninger, ønsker det. Et afslag skal begrundes, og der skal gives vejledning om adgangen til at få afslaget prøvet i overensstemmelse med artikel 9. Et afslag skal meddeles så hurtigt som muligt og senest inden en måned, medmindre oplysningernes komplekse karakter kan begrunde en forlængelse på op til to måneder fra anmodningen. Den, der har fremsat anmodningen, informeres om enhver forlængelse og om grundene hertil.

8. Hver part kan tillade, at dens offentlige myndigheder opkræver et gebyr for at give adgang til oplysninger, men gebyrets størrelse må ikke overskride et rimeligt beløb.

Offentlige myndigheder, der har til hensigt at opkræve et sådant gebyr, skal stille til rådighed for den, der anmoder om oplysninger, en liste over de gebyrer, der kan opkræves, og med angivelse af betingelserne for opkrævning eller undladelse heraf og af, hvornår adgang til oplysninger er betinget af forskudsvis betaling af et sådant gebyr.

Artikel 5

Indsamling og formidling af miljøoplysninger

1. Hver part sikrer, at:
- a) offentlige myndigheder ligger inde med og løbende ajourfører miljøoplysninger, der er relevante for deres funktioner
- b) der etableres obligatoriske ordninger således, at offentlige myndigheder er behørigt orienteret om foreslåede og eksisterende aktiviteter, der kan indvirke væsentligt på miljøet
- c) i tilfælde af en overhængende trussel mod menneskelig sundhed eller miljøet, uanset om den skyldes menneskelige aktiviteter eller naturlige årsager, meddeles alle oplysninger, der kan gøre offentligheden i stand til at træffe forholdsregler, der kan forebygge eller begrænse følger af truslen, straks og uden ophold til den del af offentligheden, der risikerer at blive berørt af truslen.
2. Hver part sikrer, inden for rammerne af national lovgivning, at den måde hvorpå de offentlige myndigheder giver adgang til miljøoplysninger er gennemsigtig, og at miljøoplysninger i realiteten er let tilgængelige, blandt andet ved at:
- a) oplyse offentligheden tilstrækkeligt om karakteren og omfanget af de miljøoplysninger, de offentlige myndigheder ligger inde med, de grundlæggende betingelser under hvilke sådanne oplysninger stilles til rådighed og gøres tilgængelige og den måde, hvorpå sådanne kan fås

- b) etablere og opretholde praktiske ordninger, såsom:
- i) offentligt tilgængelige oversigter, registre eller kartoteker
 - ii) krav til det offentlige personale om at yde offentligheden bistand til at søge adgang til miljøoplysninger efter denne konvention og
 - iii) udpegning af relevante kontaktpunkter
- c) give adgang til miljøoplysninger, der er indeholdt i oversigter, registre eller kartoteker, jf. litra b), nr. i), uden opkrævning af gebyr.
3. Hver part sikrer, at miljøoplysninger i stigende grad findes i elektroniske databaser, som er let tilgængelige for offentligheden gennem offentlige telekommunikationsnet. Oplysninger, der er tilgængelige på denne måde, bør omfatte:
- a) rapporter om miljøets tilstand, som nævnt i stk. 4 nedenfor
 - b) lovttekster om eller vedrørende miljøet
 - c) hvor det er hensigtsmæssigt, politikker, planer og programmer om eller vedrørende miljøet og miljøaftaler samt
 - d) andre oplysninger i det omfang det at have rådighed over oplysninger i denne form vil lette anvendelsen af national ret til implementering af denne konvention forudsat, at sådanne oplysninger allerede er til rådighed i elektronisk form.
4. Hver part udgiver og formidler med jævne mellemrum, der ikke overstiger tre-fire år, en national rapport over miljøets tilstand, som indeholder oplysninger om miljøkvaliteten og oplysninger om, på hvilke områder miljøet er under pres.
5. Hver part træffer inden for rammerne af national lovgivning foranstaltninger med henblik på at formidle blandt andet:
- a) lovgivning og dokumenter om politikker, f.eks. dokumenter om strategier, politikker, programmer og handlingsplaner, der vedrører miljøet samt situationsrapporter om deres implementering, udarbejdet på forskellige administrative niveauer
 - b) internationale traktater, konventioner og miljøaftaler og
 - c) andre væsentlige internationale miljødokumenter, hvor det er hensigtsmæssigt.
6. Hver part skal tilskynde virksomheder, hvis aktiviteter har væsentlig indvirkning på miljøet, til jævnlige at informere offentligheden om indvirkningen af deres aktiviteter og produkter på miljøet, hvor det er hensigtsmæssigt inden for rammerne af frivillig miljømærkning eller ordninger for miljørevision, eller ved hjælp af andre metoder.
7. Hver part:
- a) offentliggør data og analyser af data, som den anser som relevante og væsentlige ved udformningen af større miljøpolitiske forslag
 - b) offentliggør eller på anden måde gør eksisterende materiale tilgængeligt, der redegør for dens forbindelse med offentligheden i sager inden for denne konventions anvendelsesområde og
 - c) udsender i en passende form oplysninger om den måde, hvorpå den offentlige administration på alle niveauer udfører offentlige opgaver eller leverer offentlige tjenesteydelser vedrørende miljøet.
8. Hver part udvikler ordninger med henblik på at sikre, at der gives tilstrækkelige oplysninger om produkter til offentligheden for at gøre forbrugerne i stand til at træffe miljømæssige valg på et informeret grundlag.
9. Hver part tager skridt til i stigende grad at etablere, hvor det er hensigtsmæssigt og under hensyntagen til internationale processer, et sammenhængende, landsdækkende system for forureningslister eller -registre på en strukturelt, edb-styret og offentligt tilgængelig database, baseret på oplysninger indsamlet gennem standardiseret rapportering. Et sådant system kan indeholde oplysninger om tilførsel, udslip og overførsel af en række specificerede stoffer og produkter, herunder vand, energi og ressourceforbrug fra en række specificerede aktiviteter til miljøet, og til on-site og off-site behandling og deponering.
10. Intet i denne artikel må påvirke en parts ret til at afslå at offentliggøre visse miljøoplysninger under henvisning til artikel 4, stk. 3 og 4.

Artikel 6

Offentlig deltagelse i afgørelser vedrørende konkrete aktiviteter

1. Hver part:
 - a) anvender bestemmelserne i denne artikel i forbindelse med afgørelser, om hvorvidt der skal gives tilladelse til forslag til aktiviteter, der er indeholdt i bilag I
 - b) anvender, i overensstemmelse med sin nationale ret også bestemmelserne i denne artikel i relation til afgørelser vedrørende foreslåede aktiviteter, som ikke er indeholdt i annekts I, men som kan have væsentlig indvirkning på miljøet. Med henblik herpå afgør parterne, om en sådan foreslået aktivitet skal være undergivet disse bestemmelser og
 - c) kan, fra sag til sag, såfremt der er hjemmel hertil i national ret, beslutte ikke at anvende bestemmelserne i denne artikel til foreslåede aktiviteter, der tager sigte på nationalt forsvar, hvis den pågældende part vurderer, at en sådan anvendelse vil skade dette sigte.

2. Den berørte offentlighed informeres tidligt i en beslutningsproces på miljøområdet, på en passende, betimelig og effektiv måde, ved offentlig bekendtgørelse eller individuelt, afhængig af sagens omstændigheder, om blandt andet følgende:

- a) den foreslåede aktivitet og ansøgningen, hvorom der skal træffes afgørelse
- b) karakteren af mulige afgørelser eller udkast til afgørelsen
- c) den offentlige myndighed, der skal træffe afgørelsen
- d) den forventede procedure, herunder følgende oplysninger, når og hvis de kan stilles til rådighed:
 - i) datoen for procedurans ikrafttrædelse
 - ii) offentlighedens muligheder for at deltage
 - iii) tid og sted for alle forventede offentlige høringer
 - iv) angivelse af den offentlige myndighed, hvorfra alle relevante oplysninger kan indhentes, eller hvor relevante oplysninger er blevet anbragt med henblik på, at offentligheden kan gennemse dem
 - v) angivelse af den relevante offentlige myndighed eller ethvert andet officielt organ, hvortil kommentarer og spørgsmål kan rettes, samt tidsplan for afgivelse af kommentarer og spørgsmål
 - vi) angivelse af foreliggende miljøoplysninger, som er relevante for den foreslåede aktivitet og
- e) den kendsgerning, at aktiviteten er genstand for en national eller grænseoverskridende procedure til vurdering af virkningerne på miljøet.

3. Offentlighedsprocedurerne skal omfatte rimelige tidsrammer for de forskellige faser, der tillader rimelig tid til at informere offentligheden i overensstemmelse med stk. 2, og til at offentligheden kan forberede sig på og opnå reel deltagelse under hele miljøbeslutningsprocessen.

4. Hver part sørger for, at offentligheden inddrages tidligt i processen, mens alle muligheder stadig er åbne, og effektiv offentlig deltagelse kan finde sted.

5. Hver part bør, efter omstændighederne, tilskynde potentielle ansøgere til, før ansøgning indgives, at identificere den berørte offentlighed, indlede diskussioner og at stille oplysninger til rådighed vedrørende formålet med ansøgningen.

6. Med forbehold af parternes rettigheder efter artikel 4, stk. 3 og 4, til at afslå adgang til visse oplysninger, stiller hver part krav om, at de kompetente offentlige myndigheder på forespørgsel, hvis dette kræves i national ret, giver den berørte offentlighed adgang til at gennemgå alle oplysninger, der er relevante for beslutningsprocedurer, omfattet af denne artikel, uden vederlag, og så snart oplysningerne foreligger. De

relevante oplysninger skal med forbehold af artikel 4 i det mindste omfatte:

- a) en beskrivelse af stedet og den foreslåede aktivitets fysiske og tekniske karakteristika, herunder en vurdering af aktivitetens forventede restprodukter og udledninger
- b) en beskrivelse af den foreslåede aktivitets væsentlige virkninger på miljøet
- c) en beskrivelse af de forventede foranstaltninger til at forebygge og/eller begrænse virkningerne, herunder udledninger
- d) et ikke-teknisk resumé af ovenstående
- e) en beskrivelse af de væsentligste alternativer, som ansøgeren har undersøgt og
- f) de væsentligste rapporter og anbefalinger, indgivet til den offentlige myndighed i overensstemmelse med national lovgivning på tidspunktet for informeringen af offentligheden, jf. stk. 2 ovenfor.

7. Procedurer for offentlig deltagelse skal give offentligheden mulighed for at fremkomme med enten skriftligt eller, efter omstændighederne, ved en offentlig høring med ansøgeren, enhver kommentar, oplysning, analyse eller mening, som den finder relevant for den foreslåede aktivitet.

8. Hver part sikrer, at resultatet af den offentlige deltagelse tages behørigt i betragtning ved den endelige afgørelse.

9. Hver part sikrer, at offentligheden, straks efter at den offentlige myndighed har truffet endelig afgørelse, informeres på passende vis. Hver part stiller afgørelsens tekst samt de væsentligste begrundelser for og overvejelser ved afgørelsen til rådighed for offentligheden.

10. Hver part sikrer, at bestemmelserne i denne artikels stk. 2-9 med de nødvendige ændringer og efter omstændighederne anvendes, når en offentlig myndighed tager driftsvilkårene for en aktivitet, jf. stk. 1, op til fornyet overvejelse eller ajourføring.

11. Hver part sikrer, inden for rammerne af national ret og i det omfang, det er muligt og passende, at bestemmelserne i denne artikel finder anvendelse på afgørelser vedrørende tilladelse til at udsætte genetisk modificerede organismer i miljøet.

Artikel 7

Offentlig deltagelse i planer, programmer og politikker vedrørende miljøet

Hver part fastsætter passende praktiske og/eller andre foranstaltninger med henblik på offentlighedens deltagelse ved udarbejdelsen af planer og programmer, der vedrører miljøet på en gennemsigtig og retfærdig måde, efter at have stillet de nødvendige oplysninger til rådighed for offentligheden. Inden for rammerne heraf finder artikel 6, stk. 3, 4 og

8, anvendelse. Den relevante offentlige myndighed udpeger den del af offentligheden, der kan deltage i beslutningsprocessen, under hensyntagen til formålet med denne konvention. Hver part bestræber sig på i passende omfang at muliggøre offentlighedens deltagelse ved udarbejdelse af politikker vedrørende miljøet.

Artikel 8

Offentlig deltagelse ved udarbejdelse af ministerielle bestemmelser og/eller generelt anvendelige, juridisk bindende, normative instrumenter

Hver part stræber efter at fremme effektiv offentlig deltagelse på et passende tidspunkt — mens mulighederne stadig er åbne — under offentlige myndigheders udarbejdelse af ministerielle bestemmelser og andre generelt anvendelige juridisk bindende regler, der kan have en væsentlig indvirkning på miljøet.

I dette øjemed bør der tages følgende skridt:

- a) Tidsfrister, der er tilstrækkelige til effektiv offentlig deltagelse, bør fastsættes.
- b) Udkast til regler bør offentliggøres eller på anden måde gøres offentligt tilgængelige.
- c) Offentligheden bør gives mulighed for at fremkomme med kommentarer, enten direkte eller igennem repræsentative høringsorganer.

Resultatet af den offentlige deltagelse skal tages i betragtning i videst mulige omfang.

Artikel 9

Adgang til klage og domstolsprøvelse

1. Hver part sikrer, inden for rammerne af dens nationale lovgivning, at enhver, som mener, at hans eller hendes anmodning om adgang til oplysninger efter artikel 4 ikke er besvaret, urigtigt afslået, enten helt eller delvist, utilstrækkeligt besvaret eller på anden måde ikke behandlet i overensstemmelse med bestemmelserne i denne artikel, har adgang til at få sagen prøvet enten ved en domstol eller ved et andet uafhængigt og upartisk organ, etableret ved lov.

I tilfælde hvor en part giver adgang til sådan prøvelse ved en domstol, sikrer denne, at en sådan person også, uden eller mod beskedent vederlag, har adgang til en hurtig og ved lov etableret procedure, hvorved en offentlig myndighed revurderer sagen, eller et uafhængigt og upartisk organ, der ikke er en domstol, prøver sagen.

Endelige afgørelser efter dette stk. 1 er bindende for den offentlige myndighed, der ligger inde med oplysningerne. Der skal gives skriftlig begrundelse, i hvert fald i de tilfælde, hvor adgang til oplysninger er blevet afslået efter denne bestemmelse.

2. Hver part sikrer, inden for rammerne af dens nationale lovgivning, at medlemmer af den berørte offentlighed:

- a) som har tilstrækkelig interesse, eller, alternativt,
- b) hvis en parts administrative regler stiller krav herom, som hævder, at en rettighed er krænket, har adgang til ved en domstol og/eller et andet ved lov etableret uafhængigt og upartisk organ at få prøvet den materielle og processuelle lovlighed af enhver afgørelse, handling eller undladelse, der er omfattet af bestemmelserne i artikel 6 og, hvor der er hjemmel i national ret og, med forbehold for stk. 3 nedenfor, af andre relevante bestemmelser i denne konvention.

Hvad der udgør tilstrækkelig interesse eller en krænkelse af en rettighed fastsættes i overensstemmelse med kravene i national ret og i overensstemmelse med det mål at give den berørte offentlighed vid adgang til klage og domstolsprøvelse inden for rammerne af denne konvention. Med henblik herpå skal den interesse, som en hvilken som helst ikke-statslig organisation, der opfylder de krav, der er fastsat i artikel 2, stk. 5, måtte have, anses for at være tilstrækkelig i relation til formålet med litra a) ovenfor. Sådanne organisationer skal også anses for at have rettigheder, der kan krænkes med henblik på formålet med litra b) ovenfor.

Bestemmelserne i dette stk. 2 udelukker ikke muligheden for foreløbig prøvelse ved en administrativ myndighed og påvirker ikke krav om udtømmning af administrative klagemuligheder forinden sagen påklages eller indbringes for domstolen, hvor et sådant krav måtte eksistere efter national ret.

3. I tillæg til og med forbehold for procedurerne om prøvelse efter stk. 1 og 2 ovenfor, sikrer hver part, at medlemmer af offentligheden, der opfylder eventuelle kriterier i national ret, har adgang til administrative eller retslige procedurer for at anfægte private personers og offentlige myndigheders handlinger og undladelser, der er i strid med de bestemmelser i national ret, der vedrører miljøet.

4. I tillæg til og med forbehold for stk. 1, skal procedurerne, der er fastsat i stk. 1, 2 og 3 ovenfor, stille tilstrækkelige og effektive retsmidler til rådighed, inklusive foreløbige retsmidler, hvor dette findes passende, der skal være rimelige og retfærdige, betimelige og ikke uoverkommeligt dyre. Afgørelser efter denne artikel skal være skriftlige eller registreres på skrift. Domstolsafgørelser, og når det er muligt, andre organers afgørelser, skal være offentligt tilgængelige.

5. Med henblik på at fremme effektiviteten af bestemmelserne i denne artikel sikrer hver part, at offentligheden informeres om adgangen til administrativ og retslig prøvelse og overvejer etableringen af passende støtteordninger til at fjerne eller reducere finansielle og andre barrierer for adgangen til klage og domstolsprøvelse.

Artikel 10

Parternes møde

1. Parternes første møde afholdes senest et år efter denne konventions ikrafttræden. Derefter afholdes der ordinære møder parterne imellem mindst hvert andet år, medmindre parterne beslutter andet eller efter skriftlig anmodning fra en af parterne under forudsætning af, at mindst en tredjedel af parterne senest seks måneder efter at være blevet underrettet om anmodningen af Sekretariatet for Den Økonomiske Kommission for Europa støtter denne.
2. På møderne skal parterne fortløbende føre tilsyn med implementeringen af denne konvention på basis af jævnlig rapportering fra parterne og skal med henblik herpå:
 - a) gennemgå de juridiske og praktiske fremgangsmåder og metoder, der benyttes af parterne ved adgang til oplysning, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser og adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet med henblik på yderligere at forbedre dem
 - b) udveksle oplysninger om de erfaringer, der er indhøstet i forbindelse med indgåelsen og implementeringen af bilaterale og multilaterale aftaler og andre arrangementer, der er relevante for formålet med denne konvention, og som en eller flere af parterne deltager i
 - c) hvor det er relevant, søge hjælp hos vedkommende ECE-organer og andre kompetente internationale organer og specifikke komitéer i forbindelse med alle aspekter, der vedrører opnåelse af denne konventions mål
 - d) hvor det skønnes nødvendigt, etablere underordnede organer
 - e) hvor det er relevant, forberede protokoller til denne konvention
 - f) drøfte og vedtage forslag til ændring af denne konvention i overensstemmelse med reglerne i artikel 14
 - g) drøfte og træffe enhver yderligere foranstaltning, der måtte være nødvendig for at opnå denne konventions mål
 - h) på deres første møde drøfte og ved konsensus vedtage en forretningsorden for deres og for de underordnede organers møder
 - i) på deres første møde, gennemgå erfaringer i forbindelse med implementeringen af bestemmelserne i artikel 5, stk. 9, og drøfte, under hensyntagen til internationale processer og udvikling, de nødvendige skridt til yderligere udvikling af det i den bestemmelse omtalte system, herunder udarbejdelsen af et passende

instrument vedrørende lister eller registre over udslip og overførsel af forurening, der kan knyttes som bilag til denne konvention.

3. Hvis det skønnes nødvendigt, kan parterne drøfte og ved konsensus vedtage finansielle arrangementer.
4. De Forenede Nationer, FN's særorganisationer og Den internationale Atomenergiorganisation, såvel som enhver stat eller regional organisation for økonomisk integration, der har ret til at underskrive denne konvention, jf. artikel 17, men som ikke er part i konventionen, og enhver mellemstatslig organisation, der er kvalificeret på områder, der relaterer til denne konvention, har ret til at deltage som observatører i parternes møder.
5. Enhver ikke-statslig organisation, der er kvalificeret på områder, der relaterer til denne konvention, og som har orienteret Sekretariatet for Den Økonomiske Kommission for Europa om dets ønske om at blive repræsenteret på et møde parterne imellem, har ret til at deltage som observatør, medmindre mindst en tredjedel af de parter, der er til stede på mødet, protesterer.
6. Forretningsordenen, jf. stk. 2, litra h), skal fastsætte de praktiske foranstaltninger vedrørende adgangsproceduren og andre relevante betingelser med henblik på stk. 4 og 5 ovenfor.

Artikel 11

Stemmeret

1. Med undtagelse af denne artikels stk. 2, har hver part i denne konvention én stemme.
2. Regionale organisationer for økonomisk integration udøver i sager under deres kompetence deres stemmeret med et antal stemmer svarende til det antal medlemsstater, der er parter i denne konvention. Sådanne organisationer må ikke udøve deres stemmeret, hvis deres medlemsstater udøver deres, og omvendt.

Artikel 12

Sekretariat

Sekretariatet for Den Økonomiske Kommission for Europa varetager følgende sekretariatsfunktioner:

- a) indkaldelse til og forberedelse af møder parterne imellem
- b) fremsendelse til parterne af rapporter og anden information, der modtages i medfør af bestemmelserne i denne konvention og
- c) andre funktioner som parterne måtte beslutte.

Artikel 13

Bilag

De til denne konvention knyttede bilag udgør en integreret del heraf.

Artikel 14

Konventionsændringer

1. Enhver part kan fremsætte forslag til ændring af denne konvention.
2. Ændringsforslag til denne konvention fremsættes skriftligt til Sekretariatet for Den Økonomiske Kommission for Europa, som videresender dem til samtlige parter senest 90 dage før det møde parterne imellem, hvor ændringsforslagene er foreslået vedtaget.
3. Parterne bestræber sig på at nå til enighed ved konsensus om enhver foreslået ændring af denne konvention. Hvis alle bestræbelser på at opnå enighed er udtømt, og man ikke er blevet enige, vedtages ændringen som en sidste mulighed med et stemmeflertal på mindst tre fjerdedele af de parter, der er til stede og afgiver stemme ved mødet.
4. Konventionsændringer, som vedtages i overensstemmelse med stk. 3, sendes af depositaren til alle parter med henblik på ratifikation, godkendelse eller accept. Ændringer til denne konvention, der ikke er ændringer til et bilag, træder i kraft for de parter, der har ratificeret, godkendt eller accepteret dem, på den 90. dag efter den dag, på hvilken depositaren har modtaget meddelelse om ratifikation, godkendelse eller accept fra mindst tre fjerdedele af disse parter. Herefter træder de i kraft på den 90. dag efter den dag, på hvilken enhver anden part har deponeret sit instrument til ratifikation, godkendelse eller accept af ændringerne.
5. Enhver part, som ikke er i stand til at godkende en ændring af et bilag til denne konvention, skal skriftligt underrette depositaren herom senest 12 måneder efter datoen for udsendelse af vedtagelsen. Depositaren skal straks underrette samtlige parter om modtagelsen af en sådan meddelelse. En part kan til enhver tid erstatte sin tidligere meddelelse med en godkendelse, og ændringerne til bilaget træder i kraft for den part ved partens deponering af sit godkendelsesinstrument.
6. Ved udgangen af 12 måneder efter datoen for depositarens udsendelse, jf. stk. 4, træder et ændringsforslag til et bilag i kraft for de parter, der ikke har indsendt en meddelelse til depositaren i overensstemmelse med bestemmelserne i stk. 5, under forudsætning af, at ikke mere end en tredjedel af parterne har indsendt en sådan meddelelse.
7. I denne artikel forstås ved »parter, der er til stede og afgiver stemme« de parter, der er til stede og stemmer ja eller nej.

Artikel 15

Tilsyn med bestemmelsernes overholdelse

Parterne skal ved konsensus etablere frivillige arrangementer, der ikke giver anledning til konfrontationer, og som har en ikke-retslig og konsultativ karakter med henblik på at føre tilsyn med overholdelsen af bestemmelserne i denne konvention. Disse arrangementer skal tillade passende involvering af offentligheden, og kan omfatte mulighed for at drøfte henvendelser fra medlemmer af offentligheden vedrørende sager, der relaterer til denne konvention.

Artikel 16

Bilægelse af tvister

1. Hvis der opstår en tvist imellem to eller flere parter om fortolkningen eller anvendelsen af denne konvention, skal de søge en løsning gennem forhandling eller anden metode til bilægelse af tvister, som kan accepteres af tvistens parter.
2. Ved undertegnelse, ratifikation, accept, godkendelse eller tiltrædelse af denne konvention, eller på hvilket som helst tidspunkt derefter, kan en part skriftligt erklære over for depositaren, at den ved en tvist, der ikke kan bilægges i overensstemmelse med stk. 1, accepterer den ene eller begge nedenstående metoder til bilægelse af tvister som obligatorisk over for enhver part, der accepterer samme forpligtelse:
 - a) indbringelse af tvisten for Den Internationale Domstol
 - b) voldgift i overensstemmelse med de i bilag II beskrevne procedurer.
3. Hvis tvistens parter har accepteret begge de i stk. 2 nævnte bilægelsesmetoder, kan tvisten kun indbringes for Den Internationale Domstol, medmindre parterne aftaler andet.

Artikel 17

Undertegnelse

Denne konvention er åben for undertegnelse i Århus (Danmark) den 25. juni 1998 og derefter i De Forenede Nationers hovedkvarter i New York indtil den 21. december 1998 for de stater, der er medlemmer af Den Økonomiske Kommission for Europa, og for de stater, som har rådgivende status ved Den Økonomiske Kommission for Europa i henhold til stk. 8 og 11 i Det Økonomiske og Sociale Råds resolution 36 (IV) af 28. marts 1947, samt for regionale organisationer for økonomisk integration bestående af suveræne stater, der er medlemmer af Den Økonomiske Kommission for Europa, og som har overdraget de pågældende organisationer kompetence på områder, der er omfattet af denne konvention, herunder kompetence til at indgå traktater på disse områder.

*Artikel 18***Depositær**

Generalsekretæren for De Forenede Nationer skal fungere som depositær for denne konvention.

*Artikel 19***Ratifikation, accept, godkendelse og tiltrædelse**

1. Denne konvention skal ratificeres, accepteres eller godkendes af de stater og regionale organisationer for økonomisk integration, der har undertegnet den.
2. Denne konvention er åben for tiltrædelse fra den 22. december 1998 for de i artikel 17 omtalte stater og organisationer.
3. Enhver anden stat, som ikke er omtalt i stk. 2, der er medlem af De Forenede Nationer, kan tiltræde konventionen efter godkendelse på parternes møde.
4. Enhver organisation omtalt i artikel 17, der bliver part i denne konvention, uden at nogen af dens medlemsstater er part i den, er bundet af alle de i konventionen fastsatte forpligtelser. Hvis en eller flere af en sådan organisations medlemsstater er part i konventionen, afgør organisationen og dens medlemsstater fordelingen af deres respektive ansvarsområder for så vidt angår opfyldelsen af deres forpligtelser i medfør af konventionen. I sådanne tilfælde kan organisationen og dens medlemsstater ikke udøve deres rettigheder i medfør af konventionen samtidigt.
5. De i artikel 17 omtalte regionale organisationer for økonomisk integration angiver i deres ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument omfanget af deres kompetence på de områder, der omfattes af konventionen. Disse organisationer meddeler ligeledes depositæren enhver væsentlig ændring i omfanget af deres kompetence.

*Artikel 20***Ikrafttræden**

1. Denne konvention træder i kraft på den 90. dag efter datoen for deponering af det 16. ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument.
2. I relation til stk. 1, kan intet instrument, der deponeres af en regional organisation for økonomisk integration, føjes til de instrumenter, som medlemsstater af den nævnte organisation allerede har deponeret.
3. For hver stat eller organisation, omtalt i artikel 17, der ratificerer, accepterer, godkender eller tiltræder denne konvention efter deponeringen af det 16. ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument, træder konventionen i kraft på den 90. dag efter den dato, hvor den nævnte stat eller organisation har deponeret sit ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument.

*Artikel 21***Opsigelse**

Efter udløbet af en frist på tre år fra datoen for konventionens ikrafttræden for en part kan den pågældende part når som helst opsiges konventionen ved skriftlig meddelelse til depositæren. Enhver opsigelse får virkning på den 90. dag efter den dato, på hvilken depositæren har modtaget meddelelse herom.

*Artikel 22***Autentiske tekster**

Originaleksemplaret af denne konvention, hvis engelske, franske og russiske tekst er lige autentiske, deponeres hos De Forenede Nationers generalsekretær.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede, som er behørigt bemyndiget hertil, underskrevet denne konvention.

UDFÆRDIGET i Århus (Danmark), den 25. juni 1998.

BILAG I

LISTE OVER AKTIVITETER HENVIST TIL I ARTIKEL 6, STK. 1, LITRA a)

1. Energisektoren:
 - mineralolie- og gasraffinaderier
 - forgasnings- og fortætningsanlæg
 - varmekraftværker og andre fyringsanlæg med en termisk ydelse på mere end 50 MW
 - koksværker
 - kernekraftværker og andre kernereaktorer, herunder demontering eller nedlukning af sådanne kraftværker eller reaktorer ⁽¹⁾ (bortset fra forskningsanlæg til fremstilling og forarbejdning af spaltelige og fertile materialer, hvis maksimumskapacitet ikke overstiger 1 kW vedvarende termisk ydelse)
 - anlæg til oparbejdning af nukleart brændsel
 - anlæg konstrueret:
 - til fremstilling eller berigelse af atombrændstof
 - til behandling af bestrålet atombrændstof eller højradioaktivt affald
 - til den endelige bortskaffelse af bestrålet atombrændstof
 - udelukkende til den endelige bortskaffelse af radioaktivt affald
 - udelukkende til deponering (planlagt til at vare mere end 10 år) af bestrålet atombrændstof eller radioaktivt affald på et andet sted end produktionsstedet.
2. Produktion og forarbejdning af metaller:
 - anlæg til ristning eller sintring af malme, herunder sulfidmalm
 - anlæg til produktion af råjern eller stål (første eller anden smeltning) med dertil hørende strengstøbning og med en kapacitet på over 2,5 tons/t
 - anlæg til forarbejdning af jernholdige metaller:
 - i) varmvalseværker med en råstålkapacitet på over 20 tons/t
 - ii) smedeværksteder med hamre med en slagenergi på over 50 kJ pr. hammer, når den brugte varmeværdi er mere end 20 MW
 - iii) anbringelse af beskyttelseslag af smeltet metal med en råstålkapacitet på over 2 tons/t

⁽¹⁾ Kernekraftværker og andre kernereaktorer ophører med at betragtes som sådanne, når al atombrændstof og andre radioaktivt kontaminerede elementer er fjernet permanent fra anlæggets område.

- metalstøberier til jernholdigt metal med en produktionskapacitet på over 20 tons/dag
- anlæg:
 - i) til udvinding af non-ferro råmetaller af malme, koncentrater eller sekundære råstoffer ved hjælp af metallurgiske, kemiske eller elektrolytiske processer
 - ii) til smeltning og legering af non-ferro metaller, herunder genindvindingsprodukter (forædling, støbning, osv.) med en smeltekapacitet på mere end 4 tons/dag (bly og cadmium) eller 20 tons/dag (alle andre metaller)
- anlæg til overfladebehandling af metaller og plastmaterialer ved en elektrolytisk eller kemisk proces, hvor de anvendte kars volumen er på mere end 30 m³.

3. Mineralindustrien:

- anlæg til fremstilling af cementklinker i roterovne med en produktionskapacitet på mere end 500 tons/dag, eller kalk i roterovne med en produktionskapacitet på mere end 50 tons/dag eller i andre ovne med en produktionskapacitet på mere end 50 tons/dag
- anlæg til fremstilling af asbest og asbestprodukter
- anlæg til fremstilling af glas, inklusive glasfibre, med en smeltekapacitet på mere end 20 tons/dag
- anlæg til smeltning af mineralske stoffer, inklusive fremstilling af mineralfibre, med en smeltekapacitet på mere end 20 tons/dag
- anlæg til fremstilling af keramiske produkter ved brænding, navnlig tagsten, mursten, ildfaste sten, fliser, stentøj og porcelæn, med en produktionskapacitet på mere end 75 tons/dag, og/eller en ovnkapacitet på mere end 4 m³ og en sættetæthed pr. ovn på mere end 300 kg/m³.

4. Kemisk industri: Aktiviteterne i dette afsnit dækker fremstilling i industriel målestok ved kemisk bearbejdning af de i litra a) til g) nævnte stoffer eller grupper af stoffer:

- a) kemiske anlæg til fremstilling af organiske grundkemikalier, som f.eks.:
 - i) simple kulbrinter, (lineære eller ringformede, mættede eller umættede, aliphatiske eller aromatiske)
 - ii) iltholdige kulbrinter, som f.eks. alkohol, aldehyder, ketoner, kulstofsyrer, estere, acetater, ethere, peroxider, epoxyharpiks
 - iii) svovlholdige kulbrinter
 - iv) kvælstofholdige kulbrinter, som f.eks. aminer, amider, nitrøse forbindelser, nitro- eller nitratforbindelser, nitriler, cyanater, isocyanater
 - v) fosforholdige kulbrinter
 - vi) halogenholdige kulbrinter
 - vii) metalorganiske forbindelser
 - viii) plastmaterialer (polymerer, kunstfibre, cellulosederivater)
 - ix) syntetisk gummi
 - x) farvestoffer og pigmenter
 - xi) overfladeaktive stoffer og tensider

- b) kemiske anlæg til fremstilling af uorganiske grundkemikalier, som f.eks.:
 - i) gasser, som f.eks. ammoniak, klor eller hydrogenchlorid, fluor eller fluorbrinte, kulilte, svovlforbindelser, kvælstofilter, brint, svovldioxid, carbonylchlorid
 - ii) syre, som f.eks. chromsyre, flussyre, phosphorsyre, salpetersyre, saltsyre, svovlsyre, oleum, svovlholdig syre
 - iii) baser, som f.eks. ammoniumhydroxid, kaliumhydroxid (ætskali), natriumhydroxid (ætsnatron)
 - iv) salte, som f.eks. ammoniumklorid (salmiak), kaliumklorat, kaliumkarbonat (potaske), natriumkarbonat (soda), perborat, sølvnitrat
 - v) metalloider, metaloxider eller andre uorganiske forbindelser som f.eks. kalciumkarbid, silicium, siliciumkarbid
 - c) kemiske anlæg til fremstilling af fosfat-, kvælstof- eller kaliumholdig kunstgødning (herunder blandingsgødning)
 - d) kemiske anlæg til fremstilling af basisplantebeskyttelsesmidler og biocider
 - e) anlæg, der benytter en kemisk eller biologisk proces til fremstilling af farmaceutiske basisprodukter
 - f) kemiske anlæg til fremstilling af sprængstoffer
 - g) kemiske anlæg, hvor en kemisk eller en biologisk proces bliver brugt til produktion af proteinfordilingsstoffer, enzymer eller andre proteinstoffer.
5. Affaldshåndtering:
- anlæg til forbrænding, genanvendelse, kemisk behandling eller deponering af farligt affald
 - anlæg til forbrænding af dagrenovation med en kapacitet på over 3 tons/t
 - anlæg til bortskaffelse af ufarligt affald med en kapacitet på mere end 50 tons/dag
 - deponeringsanlæg, som modtager over 10 tons/dag, eller med en samlet kapacitet på over 25 000 tons med undtagelse af anlæg til deponering af inert affald.
6. Anlæg til behandling af spildevand med en kapacitet på over 150 000 personækvivalenter.
7. Industrianlæg til fremstilling af:
- a) papirmasse af træ eller andre fibermaterialer
 - b) papir og pap med en produktionskapacitet på mere end 20 tons/dag.

8.
 - a) Anlæg af jernbane til fjerntrafik og af lufthavne ⁽¹⁾ med en start- og landingsbane på 2 100 m og derover.
 - b) Anlæg af motorveje og motortrafikveje ⁽²⁾.
 - c) Anlæg af nye veje med mindst fire kørebaner eller udretning og/eller udvidelse af en eksisterende vej med højst to kørebaner med henblik på anlæg af mindst fire kørebaner, hvis en sådan ny, eller et således udrettet og/eller udvidet vejafsnit har en ubrudt længde på mindst 10 km.
9.
 - a) Indre vandveje og havne ved indre vandveje, som kan anløbes af fartøjer på over 1 350 tons.
 - b) Søhandelshavne, anløbsbroer til lastning og losning, der er forbundet med havneanlæg til land og til vands (bortset fra færgebroer), der kan anløbes af fartøjer på over 1 350 tons.
10. Arbejder i forbindelse med indvinding af grundvand eller kunstig tilførsel af grundvand, hvor den indvundne eller tilførte mængde vand udgør mindst 10 mio. m³/år.
11.
 - a) Anlæg til overførsel af vandressourcer mellem flodbækkener, når formålet er at forebygge eventuel vandmangel, og når den overførte vandmængde overstiger 100 mio. m³/år.
 - b) I alle andre tilfælde anlæg til overførsel af vandressourcer mellem flodbækkener, når den gennemsnitlige vandmængde i det bækken, hvorfra vandet overføres, over flere år overstiger 2 000 mio. m³/år, og den overførte vandmængde overstiger 5 % af denne mængde.

Ingen af tilfældene omfatter overførsel af drikkevand via rørledninger.
12. Udvinning af råolie og naturgas til kommerciel anvendelse, hvor råolieudvindingen overstiger 500 tons/dag, eller gasudvindingen overstiger 500 000 m³/dag.
13. Dæmninger og andre anlæg beregnet til opstuvning eller varig oplagring af vand, når den nye eller supplerende opstuede eller oplagrede vandmængde overstiger 10 mio. m³.
14. Rørledninger til transport af gas, olie eller kemikalier med en diameter på over 800 mm og en længde på over 40 km.
15. Anlæg til intensiv fjerkræavl eller svineavl med mere end:
 - a) 40 000 pladser til fjerkræ
 - b) 2 000 pladser til slagtesvin (over 30 kg) eller
 - c) 750 pladser til søer.
16. Stenbrud og minedrift i åbne brud, hvor minestedets areal er over 25 hektar, eller tørvegravning på et areal over 150 hektar.
17. Anlæg af luftledninger med en spænding på mindst 220 kV og en længde på over 15 km.
18. Anlæg til opbevaring af råolieprodukter samt petrokemiske eller kemiske produkter med en kapacitet på 200 000 tons eller derover.
19. Andre aktiviteter:

⁽¹⁾ I denne konvention forstås ved lufthavn en lufthavn, som svarer til definitionen i Chicago-konventionen af 1944 om oprettelsen af Organisationen for International Civil Luftfart (bilag 14).

⁽²⁾ I denne konvention forstås ved motortrafikvej en vej, der svarer til definitionen i ECE-aftalen af 15. november 1975 om internationale hovedtrafikårer.

- anlæg til forbehandling (vask, blegning, mercerisering) eller farvning af fibre eller tekstilstoffer med en behandlingskapacitet på over 10 tons/dag
- anlæg til garvning af huden og skind med en behandlingskapacitet for færdige produkter på over 12 tons/dag
 - a) slagterier med en kapacitet til produktion af slagtekroppe på over 50 tons/dag
 - b) behandling og forarbejdning med henblik på fremstilling af levnedsmidler på basis af:
 - i) animalske råstoffer (bortset fra mælk) med en kapacitet til færdigvareproduktion på mere end 75 tons/dag
 - ii) vegetabiliske råstoffer med en kapacitet til færdigvareproduktion på mere end 300 tons/dag (gennemsnit på kvartalsbasis)
 - c) behandling og forarbejdning af mælk, når den modtagne mælkemængde er på over 200 tons/dag (gennemsnit på årsbasis)
- anlæg til destruktion eller udnyttelse af døde dyr eller dele heraf og animalsk affald med en kapacitet på over 10 tons/dag
- anlæg til behandling af overflader på stoffer, genstande eller produkter under anvendelse af organiske opløsningsmidler, navnlig med henblik på appretur, påtrykning, coating, affedtning, imprægnering, kachering, lakering, rensning eller vædning, med en forbrugskapacitet med hensyn til opløsningsmiddel på mere end 150 kg/time eller over 200 tons/år
- anlæg til fremstilling af kulstof (fuldbrændt kul) eller elektrografit ved forbrænding eller grafitisering.

20. Alle aktiviteter, der ikke er dækket af punkt 1-19 ovenfor, hvor offentlig deltagelse er påkrævet efter national lovgivning i forbindelse med en procedure til vurdering af miljøpåvirkninger.

21. Bestemmelserne i artikel 6, stk. 1, litra a), i denne konvention finder ikke anvendelse på ovennævnte projekter, såfremt disse udføres udelukkende eller overvejende i forbindelse med forskning, udvikling og afprøvning af nye metoder eller produkter i mindre end to år, medmindre det er sandsynligt, at de giver anledning til væsentlig negativ indvirkning på miljø eller sundhed.

22. Alle ændringer eller udvidelser af aktiviteter, hvor sådanne ændringer eller udvidelser i sig selv opfylder de kriterier/grænseværdier, der er opstillet i dette bilag, skal følge bestemmelserne i denne konventions artikel 6, stk. 1, litra a). Alle andre ændringer eller udvidelser af aktiviteter skal følge bestemmelserne i denne konventions artikel 6, stk. 1, litra b).

BILAG II

VOLDGIFT

1. I tilfælde af tvist, som indbringes til voldgift i medfør af artikel 16, stk. 2, i denne konvention, skal parten eller parterne underrette sekretariatet om voldgiftens genstand og især anføre de artikler i konventionen, hvis fortolkning eller anvendelse er omtvistet. Sekretariatet fremsender de modtagne oplysninger til alle konventionens parter.
2. Voldgiftsdomstolen skal bestå af tre medlemmer. Både tvistens klagende part/parter og anden part/andre parter skal udnævne en voldgiftsmand, og de to voldgiftsmænd skal efter fælles overenskomst udpege den tredje voldgiftsmand, som skal være formand for domstolen. Sidstnævnte må ikke være statsborger i nogen af de stater, der er parter i tvisten, ej heller må han have sit sædvanlige opholdssted på nogen af disse parters territorium eller være i tjeneste hos nogen af dem eller have beskæftiget sig med sagen i nogen anden egenskab.
3. Hvis formanden for voldgiftsdomstolen ikke er blevet udpeget inden to måneder efter, at den anden voldgiftsmand er blevet udnævnt, skal sekretariatet for Den Økonomiske Kommission for Europa efter anmodning fra en af tvistens parter udpege formanden, inden der er gået yderligere to måneder.
4. Hvis en af parterne i tvisten ikke udnævner en voldgiftsmand inden to måneder efter modtagelsen af anmodningen, kan den anden part underrette eksekutivdirektøren for Den Økonomiske Kommission for Europa, som skal udpege formanden for voldgiftsdomstolen, inden der er gået yderligere to måneder. Efter sin udpegelse skal formanden for voldgiftsdomstolen anmode den part, der ikke har udnævnt en voldgiftsmand, om at gøre dette inden to måneder. Hvis parten ikke udnævner voldgiftsmanden inden for det angivne tidsrum, skal formanden underrette eksekutivdirektøren for Den Økonomiske Kommission for Europa, som foretager denne udnævnelse, inden der er gået yderligere to måneder.
5. Voldgiftsdomstolen træffer sin kendelse efter folkerettens regler og efter bestemmelserne i denne konvention.
6. Enhver voldgiftsdomstol, der nedsættes i henhold til bestemmelserne i dette bilag, udarbejder selv sin forretningsorden.
7. Voldgiftsdomstolens kendelser både vedrørende procedure og substans træffes ved flertalsafgørelse mellem medlemmerne.
8. Domstolen kan træffe alle egnede forholdsregler for at påvise kendsgerningerne.
9. Tvistens parter skal lette voldgiftsdomstolens arbejde, og skal i særdeleshed med alle til rådighed værende midler:
 - a) stille alle relevante dokumenter, bistand og oplysninger til rådighed for domstolen
 - b) gøre det muligt for den efter behov at indkalde og høre vidner eller eksperter.
10. Parterne og voldgiftsmændene skal sikre, at alle oplysninger, de modtager i fortrolighed under voldgiftsdomstolens procedure, behandles fortroligt.
11. Voldgiftsdomstolen kan efter anmodning fra en af tvistens parter tilråde nødvendige interim beskyttelsesforanstaltninger.
12. Hvis en af tvistens parter udebliver fra voldgiftsdomstolen eller ikke forsvare sin sag, kan tvistens anden part anmode domstolen om at fortsætte proceduren og træffe endelig afgørelse. Forfald eller manglende forsvar fra en part udgør ikke en hindring for procedurens gennemførelse.
13. Voldgiftsdomstolen kan høre og træffe afgørelse om modkrav, der har direkte forbindelse med tvistens genstand.

14. Medmindre voldgiftsdomstolen af hensyn til særlige forhold i sagen bestemmer andet, skal domstolens udgifter, herunder vederlag til medlemmerne, afholdes ligeligt af tvistens parter. Domstolen skal føre regnskab over alle sine udgifter og fremlægge en endelig opgørelse for parterne.

15. Enhver part i denne konvention, som har juridisk interesse i sagens genstand og kan blive berørt af den afgørelse, der træffes i sagen, kan med domstolens samtykke intervenere i proceduren.

16. Voldgiftsdomstolen skal afsige sin kendelse inden for fem måneder efter den blev nedsat, medmindre den finder det nødvendigt at forlænge tidsfristen med en periode på højst fem måneder.

17. Domstolens kendelse ledsages af en motiveret forklaring. Den er endelig og bindende for tvistens parter.

Kendelsen skal af domstolen fremsendes til tvistens parter og til sekretariatet. Sekretariatet videresender de oplysninger, det modtager, til alle konventionens parter.

18. Enhver tvist, som måtte opstå mellem parterne vedrørende fortolkningen eller fuldbyrdelsen af kendelsen, kan af en af parterne indbringes for den voldgiftsdomstol, som afsagde kendelsen, eller, hvis indbringelse for sidstnævnte ikke kan ske, for en anden voldgiftsdomstol, der med dette formål nedsættes på samme måde som den første.
